

Hukuk Genel Kurulu

2014/1119 E. , 2016/627 K.

- **MENFİ TESPİT DAVASI**
 - **TEFECİLİK**
 - **CEZA MAHKEMESİ KARARLARININ HUKUK HAKİMİNİ BAĞLAMASI**
 - **BEKLETİCİ MESELE**
- [ÖDÜNÇ PARA VERME İŞLERİ KANUNU \(MÜLGA\) \(2279\) Madde 3](#)
 - [ÖDÜNÇ PARA VERME İŞLERİ KANUNU \(MÜLGA\) \(2279\) Madde 17](#)
 - [TÜRK CEZA KANUNU \(TCK\) \(5237\) Madde 241](#)
 - [TÜRK BORÇLAR KANUNU \(6098\) Madde 26](#)
 - [TÜRK BORÇLAR KANUNU \(6098\) Madde 27](#)

"İçtihat Metni"

Taraflar arasındaki "menfi tespiti" davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesince davanın reddine dair verilen 25.12.2012 gün ve 2012/217 E., 2012/732 K. sayılı karar, davacı vekilinin temyizi üzerine Yargıtay 19. Hukuk Dairesinin 19.09.2013 gün ve 2013/9675 E., 2013/14260 K. sayılı kararı ile; "...Davacı vekili, müvekkili hakkında davalı alacaklı tarafından başlatılan icra takibine konu toplam bedeli 8.000.TL olan 4 adet bono üzerindeki keşideci imzalarının müvekkiline ait olmadığını belirterek takibe konu bonolar nedeniyle müvekkilinin borçlu olmadığını tespitine karar verilmesini istemiştir. Davalı vekili, takibe konu bonolardaki imzaların davacıya ait olduğunu ileri sürerek davanın reddini istemiştir. Mahkemece iddia, cevap ve toplanan deliller doğrultusunda alacaklısı davalı A.Ü.. olan 4 adet bonoda borçlu olarak ismi bulunan davacıya atfen atılı imzaların davacı eli ürünü olduğu gerekçesiyle davanın reddine, takip tedbiren durdurulduğundan davalı lehine tazminata hükmedilmiş karar davacı vekilince temyiz edilmiştir. Dosya içerisinde bulunan ve davacı tarafın da müşteki olarak yer aldığı anlaşılan Mudanya Asliye Ceza Mahkemesi'nin 2012/514 Esas,2013/39 Karar sayılı dosyasında davalının davacıya karşı tefecilik suçunu işlediğinden bahisle kamu davası açıldığı ve bu dosyada görevsizlik kararı verildiği anlaşılmaktadır. Mahkemece davaya konu bonoların tefecilik yoluyla alındığının sabit olması durumunda bononun geçerliliğinin tartışılması gerekeceğinden yukarıda anılan ve görevsizlik kararı verilen dosyanın bekletici mesele yapılması gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir..." gerekçesi ile bozularak dosya yerine geri çevrilmekle, yeniden yapılan yargılama sonunda, mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

HUKUK GENEL KURULU KARARI
Hukuk Genel Kurulunca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra gereği görüldü: Dava imza inkârına dayalı olarak, bonodan dolayı borçlu olunmadığının tesbiti istemine ilişkindir.

Mahkemece takip konusu bonolar üzerindeki keşideci imzasının davacının eli ürünü olduğu gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir. Davacı vekili temyiz dilekçesi ekinde müvekkilinin müşteki, davalının hakaret ve tehdit suçlarından sanık olarak yargılanıp mahkûm olduğu Karacabey Sulh Ceza Mahkemesinin 2011/975 E., 2013/697 K. sayılı ilamını ve müvekkilinin de dahil olduğu on altı kişinin müşteki, davalı ile yedi kişinin sanık olarak tefecilik suçlamasıyla yargılandığına dair Mudanya Asliye Ceza Mahkemesinin 2012/514 E., 2013/914 K. sayılı görevsizlik kararını dosyaya sunmuştur. Hüküm Özel Dairece yukarıda başlık bölümünde gösterilen gerekçeyle bozulmuş, mahkemece direnme kararı verilmiştir.

Hükmü temyize davacı vekili getirmiştir. Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık, davalı hakkında tefecilik suçundan açılmış ceza davası sonucunun menfi tesbit davasına konu edilen bonoların geçerliliğinin tartışılması bakımından bekletici sorun yapılmasının gerekip gerekmediği ve bu hususun davacı yanca süresi içinde ileri sürülmemesi karşısında dosyada delil olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği noktasında toplanmaktadır. Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle tefecilik suçu hakkında bilgi verilmelidir. Tefecilik suçu, 03.06.1933 gün ve 2279 sayılı Ödünç Para Verme İşleri Hakkında Kanunun 17 nci maddesi ile 11.09.1981 gün ve 2520 sayılı 2279 sayılı Ödünç Para Verme İşleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 3 üncü maddesinde düzenlenmişken, daha sonra 01.06.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 241 inci maddesiyle de düzenleme altına alınmıştır. Tefecilik suçunu oluşturacak şekilde bağıtlanan tüketim ödöncü sözleşmesinin Türk Borçlar Kanununun 26 ve 27/I inci maddeleri kapsamında yasaya ve bu arada ahlaka aykırı olduğu konusunda kuşku ve duraksama bulunmamaktadır. Kambiyo senedi niteliğindeki bononun tefecilik sebebiyle düzenlenip, karşı tarafa verildiğini ispat edebilmek için, kural olarak, yasal deliller (ikrar, yazılı delil) bulunmalı veya 18.03.1959 gün ve 18/21 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararındaki şartlar dairesinde, diğer bir ifade ile açık muvafakatle dinlenebilen tanık beyanları veya eldeki davada olduğu gibi tefecilik yaptığı iddia olunan kişi hakkında açılmış ve mahkumiyetiyle sonuçlanmış bir ceza mahkemesi kararı bulunmalıdır. Bu aşamada yargılama sürecinde sunulmayan delillerin, temyiz dilekçesi ekinde sunulmasının mümkün olup olmadığı üzerinde de durulmalıdır. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 119 ve 129 uncu maddelerinde delillerin ileri sürülme zamanı hakkında düzenlemeler bulunmaktadır. Buna göre taraflar, kural olarak, ellerindeki delilleri dilekçeleri ekinde mahkemeye sunmalı; başka yerlerden getirtilecek belgeler için masraf vermelidir. Delillerin sunulabileceği nihai zaman dilimi, ön inceleme aşamasıdır. Ancak delil sunulması kötü niyete ya da kusura dayanmıyorsa, mahkemece izin verilmek suretiyle tahkikat aşamasında da delil sunulabilir. Somut olayda olduğu gibi konusu suç teşkil eden bir hukuki ilişkiye dair delillerin sunulması için bu kısıtlamalar uygulanmaz. Gerçekten de davacı yanca temyiz dilekçesi ekinde belgeleri sunulan ve Özel Dairece bekletici sorun konusu yapılması istenen ceza davası, maddi vakıaların belirlenmesi ve sonucu itibarıyla taraflar arasındaki borç ilişkisinin kesin hükümsüzlüğünün anlaşılabilmesi için önem taşımaktadır. Nitekim borç ilişkisinin kesin hükümsüzlüğü hâkim tarafından re'sen göz önünde tutulacak nedenlerdendir ve buna ilişkin deliller her zaman ibraz edilebilir. Somut olay bu ilke ve kavramlar ışığında değerlendirildiğinde; davacı imza inkârına dayanarak bonodan dolayı borçlu bulunmadığının tespitini istemiş; davanın reddi üzerine temyiz itirazlarını içeren dilekçe ekinde, yargılama aşamasında sunmadığı ve davalı alacaklı hakkında tefecilikten açılmış davaya ilişkin belgeleri sunmuştur. Bu ceza davası sonunda tefeciliğe ilişkin maddi vakıanın varlığı veya yokluğu netleşeceğinden, taraflar arasındaki borç ilişkisinin de kesin hükümsüzlük yaptırımı ile karşılaşp karşılaşmadığı belirginleşecektir. Bu durumda mahkemece, belirtilen ceza dosyasının bekletici sorun yapılması Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 165 inci maddesi gereğidir. Hukuk Genel Kurulu görüşmeleri sırasında bir kısım üyeler tarafından, davalı hakkında tefecilik suçundan düzenlenen iddianame tarihinin, eldeki davanın derdest olduğu, bir diğer ifade ile henüz karar verilmeden önceki döneme rastladığı ve davacının suç duyurusunda bulunmasına rağmen, buna ilişkin bilgiyi süresi içinde hukuk mahkemesine sunmadığı; temyiz aşamasında delil sunulamayacağı görüşü ileri sürülmüş ise de, Kurul çoğunluğu tarafından bu görüş benimsenmemiştir. O halde mahkemece bozma ilamında belirtildiği üzere ceza davasının bekletici sorun yapılarak sonucuna göre hüküm kurulması gerekir. Açıklanan nedenlerle, Özel Daire bozma ilamına uyulmak gerekirken direnme kararı verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, direnme kararı bozulmalıdır. S O N U Ç : Yukarda açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı

BOZULMASINA, istek halinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine, 25.05.2016 gününde oy çokluğu ile karar verildi.